

108

F

نام:

نام خانوادگی:

محل امضا:

صبح جمعه

۹۳/۱۲/۱۵

دفترچه شماره ۱ از ۲

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.

امام خمینی (ره)

آزمون ورودی دوره‌های دکتری (نیمه متمرکز) داخل - سال ۱۳۹۴

تاریخ - تاریخ ایران بعد از اسلام (کد ۲۱۰۸)

مدت پاسخگویی: ۱۲۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۹۰

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سؤالات

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره
۱	مجموعه دروس تخصصی (تاریخ ایران از آغاز ورود اسلام تا پایان صفویه - تاریخ ایران از قاجار تا انقلاب اسلامی، مباحث نظری و روش تحقیق و منبع شناسی تاریخ ایران)	۹۰	۱	۹۰

این آزمون نمره منفی دارد.
استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

اسفند ماه - سال ۱۳۹۳

حق چاپ، تکثیر و انتشار سؤالات به هر روش (الکترونیکی و ...) پس از برگزاری آزمون، برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز این سازمان مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

- ۱- کدام یک از رهبران شورشی در سیستان، خود را امیرالمومنین، خواند؟
 (۱) ابوطلحه
 (۲) حمزه بن آذرک
 (۳) رافع بن هرثمه
 (۴) احمد بن عبدالله خجستانی
- ۲- مهم‌ترین عاملی که سلطان محمود غزنوی را به لشکرکشی به خوارزم و داشت کدام بود؟
 (۱) اهمیت سوق الجیشی ولایت
 (۲) اقتصاد و تجارت پر رونق منطقه
 (۳) عوامل سیاسی و مشارکت خوارزمیان در اتحادهای ضد غزنوی
 (۴) تجاوز مداوم عناصر بیابانگرد از طریق خوارزم به قلمرو غزنوی
- ۳- کدام عامل نقش مهم‌تری در گسترش اسلام در دوره سامانیان در نزد ترکان دشت‌های آسیای میانه داشت؟
 (۱) اقدامات نظامی
 (۲) داد و ستد و تجارت
 (۳) درویش و مبلغان دینی
 (۴) ارتباطات و مناسبات سیاسی
- ۴- کدام یک از فرمانروایان به هنگام پذیرش فردی برای سپاهیگری، نقدینه و دارایی وی را در دیوان ثبت و ضبط می‌کرد، پس از مدتی که شخص مذکور کار آیی لازم را نداشت، نقدینه‌اش را پس می‌دادند و او را اخراج می‌کردند؟
 (۱) اسماعیل سامانی
 (۲) یعقوب صفاری
 (۳) طاهر بن حسین
 (۴) مرد آویج زیادی
- ۵- منظور از مسابقات چیست؟
 (۱) قرار داد تقسیم سود حاصل از تجارت
 (۲) قرارداد تقسیم آب قنات و آب جاری
 (۳) قرار داد برای دریافت بخشی از محصول باغات
 (۴) قرار داد مشارکت در تولید و بهره‌برداری احشام
- ۶- در نظام مالی سلجوقیان، مفهوم «بقایا» به چه معنی به کار رفته است؟
 (۱) مابه‌التفاوت برآورد هزینه و درآمد ولایت
 (۲) مطالبات معوقه دیوان از زارعان
 (۳) مطالبات دیوان مرکزی از عاملان ولایات
 (۴) سود مازاد درخواستی دیوان مرکزی از عاملان به دلیل تأخیر در برداشت مالیات دریافتی
- ۷- کدام عبارت در مناسبات فرهنگی شهر و روستا، درست نیست؟
 (۱) پناه گرفتن جریان‌های فکری معترض در روستاها، موجب رشد استقلال فکری جامعه روستایی از جامعه شهری می‌شد.
 (۲) هجوم جریانهای فکری، فرهنگی شهر به جوامع روستایی در زوال مناسبات فرهنگی استمرار یافته کهن در روستاها موثر بود.
 (۳) در نتیجه تشدید منازعات فکری و مذهبی در شهرها و تنگ شدن فضای شهر بر فعالان، آنها به سوی روستاها رانده می‌شدند.
 (۴) ایدئولوژی رسمی غالب بر جامعه اسلامی، زندگی شهر نشین را به عنوان شکل تکامل یافته تلقی کرده و روستا را در حاشیه عامل تسهیل کننده زندگی شهری در نظر می‌گرفتند.
- ۸- اصطلاح بلوک، از دوره صفویه به بعد در مورد کدام یک از تجمعات بشری به کار می‌رفت؟
 (۱) روستا و حومه روستایی
 (۲) قصبه و نواحی اطراف قصبه
 (۳) شهرهای والی نشین برابر با سنجق عثمانی
 (۴) مجموعه چند شهر با فاصله تقریبی ۱۰ فرسنگ
- ۹- خاستگاه خانوادگی کدام یک از وزیران دوره سلجوقی، تجارت پیشه‌گی بود؟
 (۱) کمال‌الملک سمیرمی
 (۲) جمال‌الملک ابومنصور
 (۳) ابوالقاسم زین‌الملک درگزینی
 (۴) نظام‌الدین محمد سلیمان کاشغری
- ۱۰- ریاست مذهبی اصفهان در عصر سلجوقیان به عهده کدام خاندان بود؟
 (۱) آل مازہ
 (۲) آل صاعد
 (۳) آل خجند
 (۴) آل علاءالدوله
- ۱۱- مهم‌ترین فرقه مخالفت مذهبی دوره طاهریان در سیستان کدام بود؟
 (۱) کرامیه
 (۲) مزدکیان
 (۳) مانویان
 (۴) خوارج
- ۱۲- در فضای تسامح مذهبی در دوره آل‌بویه، به ویژه در عهد عضدالدوله، کدام یک از فرق اهل سنت قدرت و رونق بیشتری گرفت؟
 (۱) حنفی
 (۲) حنبلی
 (۳) ظاهری
 (۴) شافعی

- ۱۳- وزن من شرعی و مثقال شرعی به ترتیب کدام است؟
 (۱) ۲/۹۷ کیلو ، ۲/۹۷ گرم
 (۲) ۸/۳۳ کیلو ، ۶/۵۴ گرم
 (۳) ۳۹۷ گرم ، ۲۹۷ گرم
 (۴) ۸۳۳ گرم ، ۴/۴۶ گرم
- ۱۴- هدایایی که به هنگام دیدار ایلخان، شاهزادگان، خاتونان و مامورین مغولی از شهری دریافت می کردند چه گفته می شد؟
 (۱) تقدیمه (۲) ساوری (۳) تسبیح (۴) سوسون
- ۱۵- کدام مطلب درباره عمیدالملک کندی صحیح است؟
 (۱) حنفی و معتزلی متعصب بود.
 (۲) از دبیران غزنوی راه یافته به دستگاه دیوانی سلجوقی بود.
 (۳) از شاگردان برجسته امام موفق نیشابوری و امام محمد غزالی بود.
 (۴) جاه طلب در مقام، خست در مال، اصرار در انتقام، تیزهوشی و توانایی در کتابت داشت.
- ۱۶- در کدام یک از منابع، تجارت برده، برتر و متفاوت تر از سایر بازرگانی ها و از جمله فیلسوفی قلمداد شده است؟
 (۱) سندبادنامه (۲) سیرالملوک (۳) قابوسنامه (۴) نصیحه الملوک
- ۱۷- شکل گیری سکونت گاه های انسانی (شهر و روستا) کدام یک از مناطق، تابعی از جریان نهرهای انشعابی از جیحون بوده است؟
 (۱) جند (۲) بخارا (۳) اسپجیاب (۴) خوارزم
- ۱۸- «بیلیق» در نزد مغولان به چه معنی بود؟
 (۱) دستورها و قوانین مغولی
 (۲) وصایا و نصایح چنگیزخان
 (۳) روان نیکی که از آسمان آبی جاویدان بر دل و روان شمن ها الهام می شد.
 (۴) ارواح حامی ایزدان یاری گر شمن ها به هنگام برگزاری مراسم شمنی بود.
- ۱۹- کدام یک از اقوام، به خاطر دشمنی سرسختانه چنگیزخان به نابودی گراییدند؟
 (۱) نایمان ها (۲) قنقرات ها (۳) مرکیت ها (۴) کرائیت ها
- ۲۰- کدام عبارت در مورد نقشه جنگی شورای انتخاب هلاکو خان برای لشگرکشی به ایران درست است؟
 (۱) سپاهی که مشغول سرکوب شورشهای شمال چین بود برای همراهی با سپاه هلاکو فراخوانده شدند.
 (۲) بایجو و جرماغون که از قبل به ایران فرستاده شده بود، فراخوانده شده تا به لشکر هلاکو خان بپیوندند.
 (۳) از کلیه اولوس ها از هر ده مرد چهار مرد (یعنی دو پنجم مردان مغول) به سپاه هلاکو ملحق شدند.
 (۴) سپاهی که برای تسخیر کشمیر به هندوستان فرستاده شده بودند، برای همراهی با لشکر هلاکو فراخوانده شدند.
- ۲۱- کدام مورد جزء شرایط پیشنهادی ابوسعید ایلخان برای برقراری رابطه با ممالیک مصر نبود؟
 (۱) ورود اسماعیلیان به ایران از جانب سلطان مصر یا هر مقام شاهی دیگر منع گردد.
 (۲) راه های بازرگانی بین دو کشور گشوده شود و از قبایل عرب و ترکمن برای غارت کاروان ها استفاده نشود.
 (۳) کاروان حج همه ساله آزادانه از عراق به مکه برود و بیرق ایلخانی هم در کنار بیرق مصر برافراشته گردد.
 (۴) پناهندگان اتباع هر دو دولت مسترد شود و از این به بعد اجازه پناهندگی سیاسی به اتباع همدیگر داده نشود.
- ۲۲- مهم ترین منطقه مورد اختلاف آق قویونلوها و ممالیک مصر که مدت طولانی نقطه کانونی بحران روابط دو حکومت شناخته می شد کدام بود؟
 (۱) حلب (۲) الرها (۳) ماردین (۴) مرعش
- ۲۳- کدام عبارت در مورد عملکرد تهماسب دوم پس از اخراج افغان ها از اصفهان توسط نادر، صحیح نیست؟
 (۱) تهماسب اخذ مالیات را به نادر سپرد و او را نایب السلطنه خود خواند.
 (۲) تهماسب برای تأمین مخارج سپاه اجازه اخذ مالیات را به نادر داد.
 (۳) تهماسب دو تن از خواهران خود را به ازدواج نادر و پسرش رضاقلی درآورد.
 (۴) تهماسب حکومت برخی شهرهای ایران چون خراسان و مازندران را به نادر داد.
- ۲۴- وظیفه قاضی عسکر چیست؟
 (۱) رسیدگی به مسائل اسرای جنگی
 (۲) رسیدگی به جرائم نیروهای نظامی
 (۳) رسیدگی به اختلافات شاه و امراء
 (۴) رسیدگی به جرائم خاص قزلباشان

- ۲۵- شاه عباس اول، خانواده‌هایی از ایل افشار را از کدام ناحیه و به کدام ناحیه مهاجرت داد؟
 (۱) از ارومیه به ابیورو و دره گز
 (۲) از قراباغ اران به استرآباد
 (۳) از حوالی ارزروم به حوالی خبوشان
 (۴) از حوالی اردبیل به ناحیه دامغان
- ۲۶- انتصاب کدام‌یک از مناصب از اختیارات کلانتر بود؟
 (۱) قاضی عسکر و نقیب
 (۲) داروغه و واقعه‌نویس
 (۳) محتسب و دیوان بیگی
 (۴) کدخدایان و ریش‌سفیدان اصناف
- ۲۷- روابط سیاسی ایران و فرانسه در دوره صفوی بیشتر حول چه محوری بود؟
 (۱) بیشتر جنبه اقتصادی داشت و به توسعه تجارت ابریشم منتهی شد.
 (۲) بیشتر جنبه فرهنگی داشت و به ارسال نقاشان و هنرمندان انجامید.
 (۳) بیشتر مذاکره و مکاتبه درباره مسیحیان و آزادی اجرای مراسم توسط کشیشان بود.
 (۴) بیشتر جنبه علمی داشت و به ارسال ساعت‌سازان و مهندسان انجامید.
- ۲۸- چه عاملی هلندیان را در دوره صفوی شیفته تجارت با ایران کرد؟
 (۱) سود فراوانی که از فروش محمولات کشتی ابریشم انگلیس به چنگ آنها افتاد.
 (۲) قرار داشتن بندر گمبرون در مسیر تجاری کمپانی هند شرقی هلند، محرک آنها بود.
 (۳) مشاهده سود فراوانی که پرتغالیان از تجارت در بنادر جنوبی ایران به دست می‌آوردند.
 (۴) نیاز دولت ایران به کشتی‌های هلند برای سرکوب پرتغالیان در جنوب، آنها را به تجارت با ایران واداشت.
- ۲۹- نتیجه تأثیر عرفان و تصوف در تاریخ‌نگاری عصر صفوی چه بود؟
 (۱) گسترش تاریخ‌نگاری سلسله‌ای و دودمانی
 (۲) ظهور منابع عظیمی در ذکر کرامات شیوخ و متصوفه
 (۳) تسامح و تساهل در برابر سایر ادیان و مذاهب
 (۴) تأویل‌گرایی، موعده‌گرایی و القای معصومیت شاهان صفوی
- ۳۰- روضة‌الشهدا فی مقاتل اهل البیت در کدام دوره و توسط چه کسی نوشته شد؟
 (۱) در دوره قاجار توسط ملا احمد نراقی
 (۲) در اواخر دوره تیموری توسط واعظ کاشفی
 (۳) در دوره صفویه توسط قاضی نورالله شوشتری
 (۴) مقارن روی کار آمدن صفویان توسط محمد نوربخش
- ۳۱- کدام مورد، از علل شکست اوزون حسن و متحدانش در برابر سلطان محمد عثمانی محسوب می‌شود؟
 (۱) اختلاف اوزون حسن با امپراطور طرابوزان و گرجیها و استمداد آنها از عثمانی‌ها
 (۲) عدم تقویت اردوی مهاجم جهت تصرف قویون حصار و کاپادوکیه از سوی اوزون حسن
 (۳) قدرت‌های ضعیف و نامتجانس بودن اتحادیه تشکیل شده در برابر عثمانی
 (۴) ناتوانی اوزون حسن و متحدانش در ایجاد کمربند امنیتی و سد دفاعی از کرانه‌های جنوبی دریای سیاه تا سواحل شمالی دریای مدیترانه
- ۳۲- کدام مطلب در مورد علت ناکامی خلیل سلطان به عنوان مدعی جانشینی تیمور در رسیدن به سلطنت، علیرغم تسلط بر سمرقند صحیح نیست؟
 (۱) او پیشینه حکومت بر یک منطقه را نداشت و از سپاه محلی برخوردار نبود.
 (۲) وجود امرای قدرتمند مانند خداداد و شیخ نورالدین در ماورالنهر که به خلیل سلطان خیانت کردند.
 (۳) رفتار خلیل سلطان با بیوه‌های تیمور و به همسری دادن آنان به امرای پایین مرتبه موجی از انزجار را در بین سپاهیان علیه او ایجاد کرد.
 (۴) با خالی شدن خزانه تیمور از سوی خلیل سلطان، بسیاری از نیروهای مزدور در منطقه ماورالنهر به سرعت صحنه را ترک کردند.
- ۳۳- کدام مطلب در مورد قپچور دوره ایلخانی درست است؟
 (۱) مالیات قپچور از پیشه‌وران ملل مغلوب دریافت می‌شد.
 (۲) قپچور مالیاتی بود که بر اراضی و محصول آن بسته می‌شد.
 (۳) مالیات قپچور بر اساس شمار احشام بر اقوام مغول تحمیل می‌شد.
 (۴) قپچور مالیاتی بود که بر اقوام مغلوب به شکل سرانه تحمیل می‌شد.

- ۳۴- علت انتقاد برخی از علما و مشایخ دوره تیموری از عبیدالله احرار چه بود؟
 (۱) پرداختن به تجارت و زراعت
 (۲) حمایت از فلسفه و علوم عقلی
 (۳) توجه بیش از حد به امور اخروی و بریدگی کامل از دنیا
 (۴) رواج نوعی لابلایگری و بی‌قیدی مذهبی در نزد پیروانش
- ۳۵- بر اساس نوشته کلاویخو، فرستاده پادشاه اسپانیا به دربار تیمور، عمده‌ترین مناطق تولید ابریشم ایران کدام است؟
 (۱) سلطانیه، تبریز (۲) سمرقند، خراسان (۳) مازندران، گرگان (۴) گیلان، شماخی
- ۳۶- کدام مورد، از دلایل لشکرکشی تیمور علیه ممالیک مصر محسوب نمی‌گردد؟
 (۱) قتل سفیر اعزامی تیمور به قاهره
 (۲) اتحاد ممالیک مصر با عثمانی
 (۳) حمایت ممالیک مصر از سلطان احمد جلایر
 (۴) نگرانی از خطر حمله ممالیک به بین‌النهرین هنگام لشکرکشی تیمور به آسیای صغیر
- ۳۷- هنر خوشنویسی تحت تأثیر کدام عامل رونق گرفت؟
 (۱) اقدام سلطان علی مشهدی به تربیت شاگردان در هرات
 (۲) اقدام مولانا معروف خطاط در هرات به تعلیم خط و تربیت شاگرد
 (۳) مهاجرت مولانا جعفر تبریزی به همراه تعدادی دیگر از هنرمندان از تبریز به هرات
 (۴) انتقال تعدادی از خوشنویسان سمرقند از جمله سلطان علی قاینی به هرات توسط شاهرخ
- ۳۸- هنر نگارگری تیموریان هرات از طریق کدام یک از استادان این هنر در تبریز به دوره صفوی انتقال یافت؟
 (۱) آقا میرک هروی (۲) قاسمعلی چهره‌گشا (۳) سلطان محمد سیاه‌قلم (۴) کمال‌الدین بهزاد
- ۳۹- کدام مورد، از جمله سیاست‌های نظامی تیمور در برابر قبایل نبود؟
 (۱) کوچ دادن قراتاتارها به ماورالنهر
 (۲) حمایت از روسای قبایل برای افزایش قدرت خود
 (۳) انتقال برخی از اعضای اتحادیه جلایری به ماورالنهر
 (۴) گماشتن امیران برلاس بر حکومت مناطق در اختیار قبایل دیگر
- ۴۰- تیمور با ویران کردن کدام شهرهای دشت قیچاق، ضربه سختی به تجارت اروپا و آسیای مرکزی وارد کرد؟
 (۱) تانا، سرای (۲) تانا، کافا (۳) آستاراخان، کاث (۴) ایتل، آزوف
- ۴۱- در سازمان نظامی ایران صدر قاجار «سرباز» به کدام دسته ذیل اطلاق می‌شد؟
 (۱) افراد پیاده نظام که مستقیماً در خدمت شاه بودند.
 (۲) نفرات توپخانه که توسط مستشاران عثمانی تعلیم دیده بودند.
 (۳) سواره نظام طوایف ترکمن که در اردوی شاه حاضر بودند.
 (۴) افراد پیاده نظام که عمدتاً از اهالی آذربایجان و تحت فرمان عباس میرزای ولیعهد بودند.
- ۴۲- کدام مطلب درباره رسائل سیاسی اجتماعی عصر قاجار نادرست می‌باشد؟
 (۱) رساله مجدیّه نوشته مجدالملک سینکی در نقد کردار و اخلاق سیاسی طبقه حاکم و نخبگان عصر قاجار
 (۲) رساله منهاج‌العلی نوشته ابوطالب اصفهانی در باب حکومت قانون و علل ضعف و عقب‌ماندگی ایرانیان
 (۳) رساله یک کلمه نوشته میرزا یوسف مستشارالدوله درباره ناسازگاری قوانین اروپایی با قوانین اسلامی
 (۴) دستورالاعقاب نوشته میرزا مهدی نواب تهرانی، رساله‌ای در نقد عملکرد و شخصیت میرزا آقاسی
- ۴۳- کدام مورد، نخستین اثر تاریخ‌نویسی عصر قاجار به شمار می‌رود؟
 (۱) مآثر سلطانیه (۲) زینت التواریخ (۳) تاریخ جهان‌آرا (۴) تاریخ محمدی یا احسن التواریخ
- ۴۴- نخستین اثر تحقیقی به زبان فارسی درباره تاریخ اشکانیان، با همین عنوان را کدام مورخ ایرانی پدید آورد؟
 (۱) حسن پیرنیا (۲) جلال‌الدین میرزا قاجار (۳) میرزا محمد حسین فروغی (۴) محمد حسن خان اعتمادالسلطنه
- ۴۵- بنیان‌گذار نقد تاریخی در ایران عصر قاجار که بود و نام اثر حاوی این نقد کدام است؟
 (۱) میرزا آقا خان کرمانی - سه مکتوب (۲) میرزا فتحعلی آخوندزاده - رساله ایراد (۳) میرزا آقا خان کرمانی - آئینه سکندری (۴) میرزا فتحعلی آخوندزاده - مکتوبات کمال‌الدوله

- ۴۶- کدام سیاست عثمانی‌ها در آغاز جنگ جهانی اول در ایران صحیح به نظر می‌رسد؟
 (۱) سیاست اتحاد اسلام
 (۲) سیاست ترویج و تبلیغ پان ترکسیم
 (۳) سیاست تفرقه بین سیاستمداران ایرانی
 (۴) سازماندهی شورش‌ها و قیام‌ها علیه متفقین
- ۴۷- مهمترین کالای صادراتی ایران در فاصله سال‌های ۱۹۱۰-۱۹۱۴، چه بود؟
 (۱) فرش
 (۲) نفت
 (۳) تریاک
 (۴) خشکبار
- ۴۸- رساله تنظیمات را چه کسی و به چه منظوری نگاشت؟
 (۱) میرزا یوسف مستشارالدوله - با هدف تبیین ضرورت قانون
 (۲) میرزا آقاخان کرمانی - در نقد ساختار سیاسی دولت قاجار
 (۳) سید جمال الدین اسد آبادی - در الگوپذیری دولت قاجار از تنظیمات عثمانی
 (۴) میرزا ملکم خان - با هدف تشویق ناصرالدین شاه به انجام اصلاحات سیاسی و اداری
- ۴۹- کدام مطلب، درباره شکست برنامه‌های صنعتی رضاشاه، صحیح نیست؟
 (۱) تمرکز صنایع تنها در چند نقطه ایران
 (۲) فقدان برنامه مشخص برای صنعت و صنایع
 (۳) تسلط دولت بر صنعت و فقدان بخش خصوصی در حوزه صنعت
 (۴) وجود مشکلات فراوان در رابطه با هزینه‌ها، سود و سرمایه‌گذاری
- ۵۰- اصطلاح «امپریالیسم روبل» ناظر بر کدام مطلب است؟
 (۱) تفوق روسیه در عرصه سیاسی و اقتصادی جهان در قرن ۱۹
 (۲) تفوق و برتری سیاسی و نظامی روسیه در رقابت با انگلستان در ایران در قرن ۱۹
 (۳) اخذ امتیازهای اقتصادی از ایران توسط روسیه و ایجاد منطقه مالی جهت رقابت با رقبای اقتصادی در قرن ۱۹
 (۴) سیاست روسیه مبنی بر کاهش فشار نظامی به ایران و افزایش نفوذ اقتصادی و افزایش صادرات محصولات کشاورزی و صنعتی به ایران در قرن ۱۹
- ۵۱- مقاومت مردم تبریز در دوره استبداد صغیر برای نخستین بار، در کدام اثر انعکاس یافت؟
 (۱) خاطرات محمد تقی جورابچی
 (۲) تاریخ ۱۸ ساله آذربایجان - احمد کسروی
 (۳) تاریخ انقلاب آذربایجان - محمد باقر ویجویه‌ای
 (۴) قیام مردم آذربایجان و ستارخان - اسماعیل امیرخیزی
- ۵۲- دلیل عدم پذیرش امتیاز رژی که رسماً توسط دولت روسیه اعلام شد کدام است؟
 (۱) این امتیاز اصل آزادی تجارت که بین انگلستان و روسیه بود را نقض می‌کرد.
 (۲) این امتیاز اصل آزادی تجارت بین‌المللی که صریحاً اعلام شده را نقض می‌کرد.
 (۳) این امتیاز اصل آزادی تجارت که در معاهده ترکمانچای صریحاً اعلام شده را نقض می‌کرد.
 (۴) این امتیاز اصل آزادی تجارت که در قرارداد گلستان اعلام شده را نقض می‌کرد.
- ۵۳- کدام شخصیت را باید عامل پیروزی جریان اصولی بر اخباری در ایران دانست؟
 (۱) ملا امین استرآبادی (۲) محمدباقر بهبهانی (۳) عبدالهادی حائری (۴) محمدباقر طباطبائی
- ۵۴- کدام عبارت درباره لغو یکطرفه قرارداد نفت توسط رضا شاه درست است؟
 (۱) ایران توانست موضع مسلط را در قرار داد جدید بدست آورد.
 (۲) سود ایران از قرارداد جدید پنج برابر حق امتیاز شرکت گردید.
 (۳) حق امتیاز ایران بیشتر از یک میلیون پوند در سال افزایش یافت.
 (۴) امتیاز نامه جدید شرکت را به ۵۰ میلیون پوند رساند و موضع تسلط انگلستان حفظ شد.
- ۵۵- بزرگترین چالش پیش روی دولت قوام در سال ۱۳۲۱ کدام مورد بود؟
 (۱) کمبود نان (۲) کمبود اسلحه (۳) اشغال ایران (۴) تبعید رضاشاه
- ۵۶- مهمترین هدف حزب رستاخیز کدام بود؟
 (۱) انسجام بخشیدن بر تغییرات اجتماعی و اقتصادی و راهبری انقلاب سفید
 (۲) تبدیل دیکتاتوری نظامی از مد افتاده به یک دولت فراگیر تک حزبی
 (۳) تسلط دولت بر طبقه متوسط حقوق بگیر، طبقه کارگر شهری و روستایی
 (۴) ریشه کن کردن مساله طبقه و مبارزه طبقاتی و ایجاد جامعه مدرن بدون طبقه

- ۵۷- کدام موارد جزو برنامه‌ها و مواضع روحانیون میانه‌رو یا مخالف حکومت محمدرضا پهلوی قرار نداشت؟
 (۱) مخالفت با حق رای زنان و اصلاحات ارضی
 (۲) دوری از سیاست، تبلیغ مسایل معنوی و انتقاد از مفاصد اخلاقی جامعه
 (۳) خواهان تداوم سلطنت حقیقی مشروطه و اجرای کامل قانون اساسی مشروطه
 (۴) تعدیل سیاست‌ها و حکومت از طریق نفوذهای پنهان و محافظت از منافع حیاتی نهادهای مذهبی
- ۵۸- کدام یک از نخست وزیران شاه برای غلبه بر بحران انقلاب اسلامی، سیاست ضد توری و ریاضت اقتصادی را مطرح ساخت؟
 (۱) شاپور بختیار (۲) فضل‌الله زهاری (۳) جمشید آموزگار (۴) جعفر شریف امامی
- ۵۹- بر اساس برآورد آبراهامیان، به ترتیب بیشترین و کمترین اعضای عادی حزب توده را کدام گروه‌های اجتماعی تشکیل می‌داد؟
 (۱) روشنفکران، دهقانان (۲) کارگر شهری، طبقه متوسط سنتی
 (۳) کارگران شهری و دهقانان، روشنفکران (۴) طبقه پایین شهری، طبقه متوسط جدید شهری
- ۶۰- کدام دولت، لایحه اصلاحات نسق‌داری معتدلی را به مجلس ارائه داد؟
 (۱) قوام (۲) اقبال (۳) بیات (۴) رزم آرا
- ۶۱- کدام مورد از عوامل مؤثر در مخالفت مالکان و زمین‌داران با نهضت ملی شدن صنعت نفت نیست؟
 (۱) ضعف بنیه اقتصادی کشور در نتیجه تحریم نفت، خطر روی کارآمدن حزب توده را افزایش می‌داد.
 (۲) مالکان و زمین‌داران از رادیکالیسم نهضت ملی، که موقعیت سیاسی و اقتصادی‌شان را در معرض خطر قرار داده بود.
 (۳) اشتراک منافع و پیوند محکم بین حکومت پهلوی با مالکان و زمین‌داران که از دوره رضاشاه برقرار شده بود.
 (۴) تلاش مصدق در راه برقراری آزادی انتخابات، موجب نابودی سلطه سیاسی تازه بدست آمده آنان می‌شد.
- ۶۲- کاتوزیان مفهوم «صنعت زدگی نفتی» را بر پایه چه تحلیلی برای صنایع تولیدی مدرن به کار برده است؟
 (۱) سهم پایین در تولید و جذب نیروی کار و سهم بیشتر در مصرف سرمایه
 (۲) تولید لوازم لوکس و گران، تغییر ظاهری بافت شهری
 (۳) افزایش بیکاری پنهان در صنایع بر اثر درآمد نفتی، وجه حیثیتی و تبلیغاتی صنایع مدرن
 (۴) جذب فراوان نیروی کار، بازده کم در تولید، مصرف متوسط سرمایه به نسبت نیروی کار و تولید
- ۶۳- کاتوزیان روند سطح زندگی توده مردم را در طول قرن سیزدهم ه. ق چگونه ارزیابی می‌کند؟
 (۱) تقریباً ثابت مانده بود. (۲) به طور چشمگیری پایین آمده بود.
 (۳) به طور نسبی افزایش یافته بود. (۴) به طور چشمگیری افزایش یافته بود.
- ۶۴- در طول قرن سیزدهم هجری قمری، عیار نقره کشور به طور رسمی حدود چند درصد کاهش یافته بود؟
 (۱) ۵۰ (۲) ۷۵ (۳) ۱۰۰ (۴) ۱۵۰
- ۶۵- مهمترین رویداد اقتصادی سال ۱۳۵۲ کدام است؟
 (۱) تصویب برنامه پنجم توسعه
 (۲) افزایش بی‌سابقه انفجار قیمت نفت
 (۳) اعلام پایان موفقیت‌آمیز اصلاحات ارضی
 (۴) جذب بالاترین سرمایه‌گذاری خارجی در تاریخ کشور
- ۶۶- جغرافیا باوری در علم تاریخ به کدام معنا است؟
 (۱) باید به پیوند ذاتی علم تاریخ با علم جغرافیا باور داشته باشیم.
 (۲) عامل جغرافیایی به عنوان یکی از عوامل اصلی در رویدادهای تاریخی باید در نظر گرفته است.
 (۳) جبر جغرافیایی به عنوان عامل زیربنایی، تعیین کننده سرشت ویژه تاریخ تمدن‌ها و ملت‌ها و سرزمین‌هاست.
 (۴) علم جغرافیا در علوم انسانی و اجتماعی اهمیت زیربنایی دارد.
- ۶۷- کدام عبارت درباره تاریخ‌نگری پولی بیوس درست است؟
 (۱) سیر تحول و تبدل انواع دولت در یک چرخه ادواری
 (۲) برآمدن و برفتادن دولت‌ها بر پایه قوانین و قواعد همیشگی
 (۳) برآمدن و بالیدن و برفتادن دولت‌ها بر پایه علل و عوامل طبیعی و مادی
 (۴) تکامل شکل دولت در یک مسیر و خط تکاملی کاملاً مشخص و از پیش تعیین شده.

- ۶۸- «قانون المطابقه» از ابداعات کدام یک از مورخان است؟
 (۱) طبری (۲) ابن خلدون (۳) ابوعلی مسکویه (۴) مسعودی
- ۶۹- مراحل سیر تاریخی اقوام و فرهنگ‌ها از دیدگاه جیامباتیستا ویکو به ترتیب کدام است؟
 (۱) الهی، طبیعی، انسانی (۲) دینی، فلسفی، علمی
 (۳) اسطوره‌ای، دینی، فلسفی (۴) ربانی، قهرمانی، انسانی
- ۷۰- مفهوم «فرجام‌شناسی تاریخی» در فلسفه تاریخ به چه معناست؟
 (۱) یک پدیده را بر پایه پیامدهای آن می‌توان تبیین یا فهم کرد و نه براساس علت‌های آن
 (۲) فهم و تبیین پدیده‌ها بر پایه زمینه‌ها و علت‌های آن‌ها انجام می‌گیرد، اما هدف آن شناخت غایات آن پدیده‌هاست.
 (۳) فرجام و غایات پدیده‌ها تنها چیزی است که می‌توان و باید نسبت به آن‌ها شناخت علی پیدا کرد و بقیه امور فرع بر این اصل می‌باشند.
 (۴) تاریخ جهانی بشر فرجام و غایتی دارد که شناخت آن تنها از طریق رویکرد عام و تام و تمام به تاریخ عمومی جهان ممکن است و نه تاریخ‌های کوچک و پراکنده .
- ۷۱- موضوع تاریخ فلسفی از نظر هگل چیست؟
 (۱) تاریخ علم (۲) تاریخ جهانی (۳) تاریخ اندیشه (۴) تاریخ فرهنگ
- ۷۲- نظریه عدم استمرار یا گسست، مربوط به کدام یک از اندیشه‌گران است؟
 (۱) میشل فوکو (۲) کارل پوپر (۳) کارل مارکس (۴) اسوالد اشپنگلر
- ۷۳- روش تبارشناسی نیچه - فوکو به این معناست که، پژوهشگر بایستی به دنبال کدام شناخت باشد؟
 (۱) معنای حقیقی نهفته در پدیده‌ها و رویدادها
 (۲) ریشه‌ها و سرآغازها و سرچشمه‌های پدیده‌ها و رویدادها
 (۳) ساختار رویدادها و قواعد و قوانین ثابت و لایتغیر حاکم بر آن‌ها
 (۴) روابط قدرت و دانش بر پایه مفهوم «اراده معطوف به قدرت» و «اراده معطوف به حقیقت»
- ۷۴- رویکرد تاریخ‌نگاری فرنان برودل را در کدام یک از رویکردها می‌توان جای داد؟
 (۱) تاریخ خرد (۲) تاریخ فرهنگی (۳) تاریخ ساختاری (۴) تاریخ فکری
- ۷۵- مکتب «تاریخ خرد» را می‌توان یکی از مکاتب تاریخ اجتماعی تلقی کرد که در آن:
 (۱) عمدتاً به نهادهای کوچک و جزئی اجتماعی توجه می‌شود.
 (۲) تاریخ‌های اجتماعی محلی و منطقه‌ای مورد توجه و بررسی قرار می‌گیرد.
 (۳) تاریخ اجتماعی یک جامعه بزرگ اما در یک محدوده کوچک زمانی مورد پژوهش قرار می‌گیرد.
 (۴) درک دقیق خط سیر اجتماعی، روابط خویشاوندی، جهان‌بینی و تجربه زندگی افراد از اهداف اصلی آن به شمار می‌رود.
- ۷۶- مفهوم «جهان تاریخی و انسانی» در برابر «جهان طبیعی» در کدام عصر پدید آمد؟
 (۱) روشنگری (۲) معاصر (قرن بیستم)
 (۳) میانه (قرون وسطی) (۴) هلنیسم و دوره باستان
- ۷۷- علت و عامل بنیادین زوال و انحطاط عمران و دولت از نظر ابن خلدون چیست؟
 (۱) شیوع خرافات، بحران اخلاقی
 (۲) خودکامگی، تجمل پرستی، ضعف عصبیت
 (۳) علل و عوامل بیرونی و به ویژه یورش اقوام بیابانگرد
 (۴) رقابت‌های درونی ارباب قدرت و جنگ و جدال داخلی
- ۷۸- مفهوم «پارادایم» توسط چه کسی و با نگارش و انتشار کدام کتاب نزد دانشمندان و محافل علمی رواج یافت؟
 (۱) پل فایرابند / ضدروش (۲) ماکس وبر / اقتصاد و جامعه
 (۳) میشل فوکو / دیرینه‌شناسی دانش (۴) توماس کوهن / ساختار انقلاب‌های علمی
- ۷۹- هرمنوتیک فلسفی بر اثر اندیشه‌ها و آثار کدام یک از متفکران پدید آمد و سپس رواج یافت؟
 (۱) شلایر ماخر (۲) ویلهلم دیلتای (۳) مارتین هایدگر (۴) گئورگ گادامر

- ۸۰- منظور کارل پوپر از «تاریخی‌گری» در کتاب «فقر تاریخی‌گری» کدام است؟
 (۱) باور به اینکه هر رویداد و پدیده و دوره‌ای کاملاً منفرد و منحصر به فرد است.
 (۲) باور به اینکه جهان تاریخی با جهان طبیعی ناهمسانی و ناهم‌اندی و تضاد دارد.
 (۳) رویکردی به علوم اجتماعی که عقیده دارد پیش‌بینی تاریخی هدف اصلی این علوم است.
 (۴) باور به اینکه تنها منبع شناخت چیزها تاریخ است و هر چیز را فقط بایستی در تاریخ و با تاریخ (با روش تاریخی) شناخت.
- ۸۱- کدام عبارت به معنا و مفهوم روش تفهیم نزدیک‌تر است؟
 (۱) از دست دادن علل عام حادثه‌ای از حوادث
 (۲) درک و فهم معنای پنهان در پس پدیده‌های قابل مشاهده
 (۳) کشف علل یک پدیده به منظور تبیین و پیش‌بینی و کنترل آن در آینده
 (۴) توصیف ویژگی‌ها، حالات، علائم و خواص چیزی که باید وصف شود.
- ۸۲- عبارت معروف «هر تاریخی، تاریخ معاصر است» از کدام فیلسوف - مورخ می‌باشد و منظور از آن چیست؟
 (۱) کالینگوود؛ مورخ معاصر است که به تاریخ گذشته جان می‌دهد.
 (۲) هگل، تاریخ زائیده فکر مورخان معاصر است و در خدمت عقل انسانی
 (۳) کروچه، یعنی مشاهده گذشته از دریچه حال و در پرتو مسائل کنونی
 (۴) دیلتای، گذشته یا تاریخی که مورد مطالعه مورخ قرار می‌گیرد، گذشته مرده نیست بلکه گذشته‌ای است که به تعبیری در زمان حال زندگی می‌کند.
- ۸۳- کدام مورد، در حیطه مسائل فلسفه علم تاریخ قرار نمی‌گیرد؟
 (۱) عینیت تاریخی
 (۲) معرفت‌شناسی تاریخی
 (۳) روش‌شناسی پژوهش تاریخی
 (۴) کشف قوانین کلی حاکم بر تاریخ و جامعه
- ۸۴- واضع نظریه چالش - پاسخ، کیست و این نظریه در تبیین و توضیح چه مسئله‌ای به کار گرفته شده است؟
 (۱) اشپنگلر، تبیین وضعیت تمدن غرب
 (۲) گیبون، تبیین چگونگی ظهور و سقوط روم غربی
 (۳) ویکو، تبیین تاریخ کل ملل و اشکال مختلف سازمان‌های اجتماعی
 (۴) توین‌بی، تبیین خاستگاه و منشاء پیدایش تمدن‌ها و روند رشد و تکامل بعدی آن‌ها
- ۸۵- عبارت «تبیین تاریخی عبارت است از نقل و روایت حوادث و وقایع رخ داده پیش از واقعه مورد تبیین» ناظر به کدام سطح از سطوح تبیین می‌باشد؟
 (۱) روایی (۲) علی (۳) عقلانی (۴) قانونمند
- ۸۶- توجه به اصالت خط، مربوط به کدام جنبه از جنبه‌های نقد می‌باشد؟
 (۱) نقد بیرونی روایت (۲) نقد درونی راوی (۳) نقد بیرونی راوی (۴) نقد درونی روایت
- ۸۷- سرچشمه اندیشه‌های تجربه‌گرایان در شیوه‌های پژوهشی تاریخی به چه کسی باز می‌گردد؟
 (۱) کروچه (۲) هیوم (۳) کانت (۴) دیلتای
- ۸۸- کدام دسته از شواهد تاریخی کمیت‌پذیر و غیر مبهم هستند؟
 (۱) نرم (۲) سخت (۳) ارادی (۴) غیرارادی
- ۸۹- کدام مورد، از ایرادهای اساسی مکتب تاریخ‌نگاری آنال بر تاریخ‌نگاری سنتی است؟
 (۱) تاریخ‌نگاری سنتی اثبات‌گراست و بر رویدادها و حوادث غیر عادی تکیه می‌کند.
 (۲) تاریخ‌نگاری سنتی به اسناد و مدارک کتبی و شواهد مستقیم توجهی ندارد.
 (۳) تاریخ‌نگاری سنتی اثبات‌گرا نیست و بر رویدادهای نظامی و سیاسی تأکید می‌کند.
 (۴) تاریخ‌نگاری سنتی ارزش زیادی برای حوادث سیاسی، دیپلماتیک و نظامی قائل نیست.
- ۹۰- هرگاه یک واقعه تاریخی براساس زمینه‌های آن در ارتباط با وقایع جانبی، بررسی و به نگارش درآید، از چه نوع قالب تاریخ‌نگاری استفاده شده است؟
 (۱) نقل (۲) تفسیر (۳) تبیین (۴) تحلیل

